

Part I: "When Shall I Put My House in Order?"

1. שיר השירים א:ו

(ו) אלתראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש בניי אמי נחרוֹבִי שִׁמְלִי נִטְרָה אֶת־הַכְּרָמִים כְּרָמֵי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי:
Do not stare at me because I am blackened, that I am darkened by the sun. My siblings provoked me. They charged me to watch over the other vineyards; my own vineyard I neglected.

2. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שיר השירים פרק א סימן ו:

שמוני נוטרה את הכרמים. שמוני בארצות הגוים ולבקש רחמים על שלום ארצם, כענין שנאמר (ירמיה כט, ז) ושאלו את שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה כי בשלומה יהיה לכם שלום, וישראל מבקשין בשלום המלכות ומבקשים רחמים על ארצות הגוים ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה. כרמי שלי ארצי ומלכותי, לא נטרתי כי גלינו מתוכה ואין מלך ואין שר.

3. אור המאיר (להרב זאב וולף הלוי דז'יטומיר) שיר השירים

בכאן נרמז מוסר ואזהרה לצדיק, המזהיר ומצוה בטוב לבני עמו הנלוים אליו, מאוד מאוד יסתכל על דרכיו, ולבלתי יאבד מעלתו ועבדתו בסיבתם, כאשר עינינו רואות עתה אשר יומם וליילה נושאים בעול משאם ומתנם, לענות מענה לכל אחד ואחד צרכיותם המרובים, ובין כך וכך נפרדו מדביקותו, כי בני עליה המה מועטים (סוכה מה, ב), להיות הכרתם חזקה לדבר עמם ולבו בל עמו, כי אם פנימיות מחשבותיו קשורים ודבוקים אליו יתברך המה מועטים, ונמצא בקל הוא להנושא בעול עמו לאבד הדרך שלו בעצמו.

4. 'ס' אמת ושלום להרב מ.י.א. רבינוביץ הי"ד (האדמו"ר מלברטוב)

קב"ג „שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי.“
 ר"ת שנאה כש"ץ י"ל רמז בזה בוד"ץ כי באם האדם מתערב בעניני אחרים גורם שנאה לעצמו ועד"ש „מחזיק באוני כלב מתעבר על ריב לא לוי. וגם יתכן לומר שזה בא לרוב משנאה אל אחרים בא לבקר מעשיהם כאלו הוא נעשה לשומר לכרמיהם כלומר לעניניהם של אחרים, שעי"ז ידמה שאומר שלמען טובתם דורש, וזה רק כדי שיוכל לבקר מעשיהם לדונם לרע, ולהוציא שנאתו עליהם. וזה כרמי שלי לא נטרתי ר"ת כש"ץ במה שהאדם מסיח דעת מעצמו ועניניו ומפנין לבו לעסקי אחרים נכשל ונופל עי"ז רח"ל וד"ס.

5. משנה מסכת אבות פרק א משנה יד

הוא [הלל] היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי:

6. בראשית פרק ל

(כה) וַיְהִי כַאֲשֶׁר יָלְדָה רַחֵל אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה אֶל־מְקוֹמִי וְלֹא־רָצִי: ... (ל) לִי מַעַט אֲשֶׁר־הָיָה לָךְ לְפָנָי וַיִּפְרֹץ לָרֶב וַיִּבְרַךְ יַקְוָה אֶתְךָ לְרַגְלִי וְעַתָּה מִתִּי אֶעֱשֶׂה גַם־אֲנֹכִי לְבֵיתִי:

It was that when Rachel gave birth to Yoseph that Yaakov said to Lavan: Grant me leave to my place and land... The small amount that you had before I came has now greatly increased, and Hashem has blessed you for my sake. But now, when can I also do this for my own home?

7. זוהר חדש כרך א (תורה) פרשת ויצא דף מו עמוד ב

שמוני נוטרה את הכרמים דכתיב הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה. כרמי שלי לא נטרתי דכתיב ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי:

8. 'ס' בצור ירום להר' יורם אברג'ל ח"ב עמ' ז

אדם צריך לעעוק את הצעקה הנוקבת מתי אעשה גם אנכי לביתי כל הזמן האדם עושה למען האחרים למען העסק למען המשפחה אבל מתי האדם יעשה למען עצמו כמו שדרש רבי עקיבא "וחי אחיך עמך" (ויקרא כ"ה) חייך קודמים לחיי חבירך (ב"מ ס"ב ע"א).

1. אור החיים בראשית פרק כז פסוק מג
ברח לך אל לבן. כי הוא יעמוד נגד עשו אם ילך להורגך:

2. בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה ע

יט [כט, כב - כה] "ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה, פנס כל אנשי מקומו, אמר להם יודעים אתם שהיינו דחוקים למים וכיון שבא הצדיק הזה לכאן נתברכו המים, אמרין ליה ומה אהני לך, אמר להון אין בעיני אתון אנא מרמי ביה, ויהב ליה לאה דהוא רחים להדא רחל סגי, והוא עבד הקא גבכון שבעה שנין אוחרין. אמרין ליה עביד מה דהני לך. אמר להון הבו לי משכון דלית חד מנכון מפרסם, ויהבון ליה משכונין, ואזל ואיתי עליהון חמר משח וקופר, הוי למה נקרא שמו לבן הארמי שרמה באנשי מקומו. וכולי יומא הוו מכללין ביה וכיון דעל ברמשא אמר להון מה הוא כדון, אמרין ליה את גמלת סוד בזכותך, והיו מקלסין קודמוי ואמרין הא ליא הא ליא, היא לאה היא לאה. ברמשא אתון מעלתא וחסון בוציניא. אמר להן מהו כדון, אמרי ליה מה את סבור דאנן דקרין דכותכון. וכל ההוא ליליא הנה צוח לה רחל, והיא עניא ליה. בצפרא והנה היא לאה, אמר לה מה רמיתא בת רמאה, לאו בליליא הנה קרינא רחל ואת ענית לי. אמרה ליה אית ספר דלית ליה תלמידים, לא כך היה צווח לך אבוך, עשו, ואת עני ליה!

3. ס' חכו ממתקים

חזינן מדברי המדרש שלבן הבין שיעקב הביא שפע של ברכה לביתו, והוא היה מוכן לרמאות את יעקב, ע"י שיתן לו לאה במקום רחל, כדי שישאר בביתו. ובגלל זה יעמוד לבן במלחמה נגד עשו להציל את יעקב, כדי שהברכה ישאר בביתו. וזאת היא כוונת האור החיים "כי לבן יעמוד נגד עשו". שבשביל הברכה שהי מגיע לו בזכות יעקב, היה לבן מצילו מידי עשו. ודברים אלו ידעה רבקה והבינה, על כן יעצה ליעקב שילך ללבן.